

Messiasbelijdende PESACH HAGADA הגדה של פסח

1. Had'laqat nerot - Het aansteken van de feestkaarsen

Bij het begin van de Sederviering wordt het licht voor dit feest van verlossing aangestoken door de vrouw des huizes en zij zegt daarbij de volgende ברכה B'racha [zegenspreuk]:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
בדמו של ישוע וציונו להיות אור לגוים:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, asher qid'shanu b'damo shel Yeshua, v'tzivanu l'hiyot or l'goyim.

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die ons heeft geheiligd door het bloed van Yeshua en die ons heeft opgedragen een licht voor de wereld te zijn.

עבריים Ivrim [Hebreeën] 10:10 en מתתיהו Matityahu [Mathéüs] 5:14-16

Allen:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה אמן:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, shehecheyanu v'qiy'manu v'higiyanu laz'man haze, amen!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die ons het leven heeft geschonken en ons in staat gesteld heeft dit tijdstip te bereiken, amen!

2. Kos Qadesh - De beker der heiliging (eerste beker)

De Almachtige legde Zijn plan voor de verlossing van het volk Israël aan Zijn dienaar Moshe uit in vier stappen:

Ik ben de Eeuwige!

1. Ik zal u onder de dwangarbeid der Egyptenaren uitleiden
2. u redden van hun slavernij
3. en u verlossen door een uitgestrekte arm
4. Ik zal Mij u tot een volk aannemen en Ik zal u tot een G'd zijn

שמות Shemot [Exodus] 6:5

Met Pesach herdenken onze voorouders sindsdien deze verlossingsbeloftes door het drinken van vier bekers wijn. Laten wij daarom na het zeggen van de B'racha plechtig de eerste beker drinken: het is de eerste vrijheidsdrank! Wij leggen ons bij het drinken van de wijn een beetje naar links, **leunende op de linkerarm!** Onze voorouders strekten zich immers op sofa's uit en lagen aan, want hun feestdis was heel laag. Ze vlijden zich aan hun maaltijd gemakkelijk neer, op voornamelijk hun linkerzijde om de rechterhand vrij te houden om daarmee de drinkbeker vast te houden. Dit tafereel van het **aanliggen** van Yeshua en de Zijnen bij de maaltijd op de sederavond komen wij bijvoorbeeld in מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 26:20-21 tegen: "Toen het avond geworden was, **lag Hij aan met de twaalf talmidim [discipelen]. En terwijl zij aten, zeide Hij: Voorwaar Ik zeg u, dat één van u Mij verraden zal.**" Ook Marcus 14:17-18 vermeldt dit **aanliggen**: "En toen het avond geworden was, kwam Hij met de twaalf. En terwijl zij **aanlagen en aten, zei Yeshua: Voorwaar, Ik zeg u, dat één van u Mij verraden zal; één die met Mij eet.**" Maar ook in Lucas 22:14-16 lezen wij: "En toen het uur aangebroken was, ging Hij **aanliggen** en de apostelen met Hem. En Hij zeide tot hen: Ik heb vurig begeerd dit Pesach met u te eten, eer Ik lijd. Want Ik zeg u, dat Ik het voorzeker niet meer eten zal, voordat het vervuld is in het Koninkrijk G'ds." Laten wij nu samen de **eerste beker**, כוס קדש Kos Qadesh [de beker der heiliging] heffen en de Naam van de Eeuwige zegenen:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן אמן:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, bore p'ri haGafen, amen!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, Gij die de vrucht van de wijnstok hebt geschapen, amen!

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם
 ורוממנו מכל לשון וקדשנו בדמו של ישוע
 ותתן לנו יי אלהינו באהבה מועדים לשמחה חגים
 וזמנים לששון את ליל התקדש חג פסח הזה זמן חרותנו
 מקרא קודש זכר ליציאת מצרים:
 כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל-העמים
 ומועדי קודשך בשמחה ובששון הנחלתנו:
 ברוך אתה יי מקדש ישראל והזמנים:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, asher bachar banu mikol am, v'rom'manu mikol lashon v'qid'shanu b'damo shel Yeshua vatiten lanu, Adonai Eloheinu, b'ahava mo'adim l'sim'cha chagim uz'manim l'sason et leil hit'qadesh Chag Pesach haze, z'man cherutenu, miq'ra qodesh, zecher litziat Mitz'rayim. Ki vanu vachar'ta, v'otanu qidash'ta mikol haAmim, uMo'adei qod'sh'cha b'sim'cha uv'sason hin'chal'tanu.

Baruch Ata Adonai m'qadesh Yis'ra'el v'haz'manim!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die ons heeft uitverkoren uit alle volken, ons boven alle natiën heeft plaatst en ons heeft geheiligd door het bloed van Yeshua. Met liefde heeft u ons feestdagen gegeven tot vreugde en vastgestelde tijden voor blijdschap zoals deze nacht van de wijding van Pesach, het feest van onze bevrijding, een oproep tot levensheiliging, die de uittocht uit Egypte in herinnering roept. Ons hebt Gij uitverkoren en apart gezet van alle volken, en Uw heilige feestdagen hebt Gij ons geschonken met liefde en welwillendheid.

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die Israël en de feestdagen heiligt!

3. רחץ Ur'chatz - De voetwassing

Na het drinken van de eerste beker worden volgens de traditie de handen van hem gewassen, die de leiding van de Seder heeft, want hij is deze avond een bijzondere priesterkoning. Men komt daarom tot hem met de schaal en kan. Hij staat dus niet op, maar laat zich bedienen. Althans zo gebeurt het in de traditionele Joodse gezinnen. Messiasbelijdende Joden horen hierbij echter het voorbeeld van Yeshua op te volgen: "En voor het Pesachfeest, toen Yeshua wist, dat Zijn ure gekomen was om uit deze wereld over te gaan tot de Vader, heeft Hij de Zijnen, die Hij in de wereld liefhad, liefgehad tot het einde. En onder de maaltijd, toen de duivel reeds Yehuda [Judas], Shimon's zoon Ishq'riyot [Iskariot], in het hart had gegeven Hem te verraden, stond Hij, wetende, dat de Vader Hem alles in handen had gegeven en dat Hij van G'd uitgegaan was en tot G'd heenging, van de maaltijd op, en Hij legde Zijn klederen af en nam een linnen doek en omgordde Zich daarmee. Daarna deed Hij water in het bekken en begon de voeten der discipelen te wassen, en af te drogen met de doek, waarmee Hij omgord was. Hij kwam dan bij Shim'on Keifa [Simon Petrus]. Deze zeide tot Hem: Adoni, wilt Gij mij de voeten wassen? Yeshua antwoordde en zeide tot hem: Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het later verstaan. Keifa zeide tot Hem: Gij zult mijn voeten niet wassen in eeuwigheid! Yeshua antwoordde hem: Indien Ik u niet was, hebt gij geen deel aan Mij. Shim'on Keifa zeide tot Hem: Adoni, niet alleen mijn voeten, maar ook de handen en het hoofd! Yeshua zeide tot hem: Wie gebaad heeft, behoeft zich alleen de voeten te laten wassen, want hij is geheel rein; en gijlieden zijt rein, doch niet allen. Want Hij wist, wie Hem verraden zou; daarom zeide Hij: Gij zijt niet allen rein. Toen Hij dan hun voeten gewassen had en Zijn klederen aangedaan en weder plaats genomen had, zeide Hij tot hen: Begrijpt gij wat Ik u gedaan heb? Gij noemt Mij Rabbi en Adoni, en gij zegt dat terecht, want Ik ben het. Indien nu Ik, uw Heer en Meester, u de voeten gewassen heb, behoort ook gij elkander de voeten te wassen; want Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat ook gij doet, gelijk Ik u gedaan heb. Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, een slaaf staat niet boven zijn heer, noch een gezant boven zijn zender. Indien gij dit weet, zalig zijt gij, als gij het doet" (Yochanan [Johannes] 13:1-17). - In navolging van deze opdracht die Yeshua ons heeft gegeven, ziet de leider van de sederviering ervan af om zich de handen te laten wassen, maar staat daarentegen op, vult een kom met water, wast de voeten van de aanwezigen één voor één en droogt hen af met een handdoek. Laten wij ons nederig opstellen voor elkaar en elkaar dienen in de liefde zoals Hij ons heeft liefgehad.

4. כרפס Kar'pas - De peterselie, selderij of radijs

Men neemt nu een beetje כרפס kar'pas en doopt die in een schotel met zoutwater. Een bosje peterselie, selderij of radijs dient hierbij ter vervanging van de hysop, die in het bloed van het pesachlam werd gedoopt en waarmee het bloed aan de bovendorpel en de deurposten van de huizen der Israëlieten werd gestreken. Door het zoutwater, waarin men nu de peterselie, selderij of radijs doopt, wordt men herinnerd aan de tranen, die de Israëlieten als slaven gestort hebben over hun harde lot. Toen Yeshua aankondigde, dat één van de aanwezigen bij de sederviering Hem zou verraden, zei Hij: "Die zijn hand met Mij in de schotel doopt, die zal Mij verraden." (מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 26:23). Hieraan zien wij hoe nauwkeurig Yeshua Zich heeft gehouden aan de bestaande tradities. Voordat men de כרפס kar'pas eet, zegt men eerst de volgende ברכה B'racha [zegenspreuk]:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי האדמה:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, bore p'ri haAdama!

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal,
Gij die de vrucht van de aarde hebt geschapen!*

5. יחץ Yachatz - Het breken en verstoppert van de Matza

Nu neemt de leider de middelste van de drie Matzot [ongezuurde broden] uit de Sederschotel, breekt deze in twee stukken en verbergt de grootste helft daarvan, de אפיקומן Afikoman, ergens in de kamer terwijl iedereen de ogen zal sluiten. Zoals het middelste brood der vernedering is gebroken en, gewikkeld in witte doeken, tijdelijk verborgen, zo werd ook Yeshua haMashiach gebroken en vernederd en, in witte doeken gewikkeld, tijdelijk verborgen in een graf. Straks na de maaltijd zal het door de kinderen gezocht en daarna door het hoofd van de tafel gebroken en rondgedeeld worden. Het zal dan echter, hoewel achteraan, toch geen nagerecht, maar symbolisch vlees van het Paaslam zijn. Maar wat zou nu de diepere betekenis zijn, die hieraan ten grondslag ligt? Waarom wordt dit stuk Matza verborgen? Alleen messiasbelijdende Joden weten op deze vragen het antwoord: Yeshua is het Brood des Levens, en tevens het Lam van G'd! Daarom is de Matza symbolisch vlees van het Pesachlam. Dat de helft ervan verborgen wordt wil zeggen, dat Hij voor een deel van het Joodse volk verborgen is. Later wordt dit stuk Matza weer tevoorschijn gehaald, zoals ook later (bij Zijn wederkomst) Yeshua aan het hele Joodse volk wordt geopenbaard. Het wordt ook verborgen Manna genoemd, want het heeft een geestelijke betekenis, namelijk van dood en opstanding van Yeshua. Het verborgen Manna doet ons ook denken aan de belofte die de verheerlijkte Mashiach gaf: "Wie overwint, dié zal ik geven van het verborgen Manna!" (חזיון Chizayon [Openbaring] 2:17). Dit doelt op onze toekomstige gemeenschap met Hem in het messiaanse vrederijk!

De Sederschotel met de Matzot wordt nu opgetild en de leider zegt, kijkend naar de ongezuurde broden:

Dit is het brood der ellende, dat onze voorouders in Egypte hebben gegeten. Laat allen die honger hebben, komen en mee-eten! Laat allen die in nood zijn, komen en met ons Pesach vieren! Nu nog hier, het volgend jaar in het land Israël als vrije mensen!

6. מה נשתנה Ma Nish'tana - De vier vragen

Men schenkt nu de tweede beker vol en dan stellen vier kinderen om de beurt de volgende vier vragen:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?
שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה
הלילה הזה כלו מצה?

Ma nish'tana haLaila haze mikol haLeilot?
Sheb'chol haLeilot, anu och'lin chametz uMatza,
haLaila haze kulo matza?

*Waarom is deze avond zo anders dan alle andere avonden?
Op alle andere avonden mogen we brood met gist of brood zonder gist eten,
maar waarom vanavond alleen Matzes?*

שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות
הלילה הזה מרור?

Sheb'chol haLeilot, anu och'lin sh'ar y'raqot,
haLaila haze maror?

*Op alle andere avonden eten we allerlei soorten groente,
maar waarom vanavond Maror, bittere kruiden?*

שבכל הלילות אנו מטבילין אפילו פעם אחת
הלילה הזה שתי פעמים?

Sheb'chol haLeilot, anu mat'bilin afilu pa'am echat,
haLaila haze sh'tei f'amim?

*Op alle andere avonden hoeven wij de groente helemaal niet onder te dompelen,
maar waarom vanavond zelfs twee keer?*

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסובין
הלילה הזה כלנו מסובין?

Sheb'chol haLeilot, anu och'lin bein yosh'vin uvein m'subin,
haLaila haze kulanu m'subin?

*Op alle andere avonden mogen we rechtop of leunend zitten,
maar waarom zitten wij vanavond allemaal leunend?*

Als antwoord op deze vragen worden de Pesach-verhalen over de uittocht uit Egypte en het offer van Yeshua aan de kinderen verteld in een voor hen begrijpelijke taal en daarna neemt de leider van de Seder het weer over en zegt:

Er staat in Tora geschreven: "En wanneer uw zonen tot u zeggen: Wat betekent deze dienst van u, dan zult gij zeggen: Het is een זבח־פסח Zevach-Pesach [pesachoffer] voor de Eeuwige, die in Egypte aan de huizen der Israëlieten voorbijging, toen Hij de Egyptenaren sloeg, maar onze huizen spaarde." (שמות Sh'mot [Exodus] 12:26-27). Wij doen al deze dingen vanavond omdat wij slaven waren van Farao in Egypte en de Eeuwige, onze G'd ons van daar uit voerde met sterke hand en uitgestrekte arm. En als de Heilige, wiens Naam geprezen wordt, onze voorouders niet uit Egypte had gevoerd, dan waren wij en onze kinderen en onze kleinkinderen nog onderworpen aan Farao in Egypte.

Hij bedekt de Matzot, neemt de beker wijn op en gaat verder:

De Heilige, gezegend zij Hij, heeft onze voorouders en ons de kracht gegeven alle vervolgingen te doorstaan. Want niet slechts éénmaal stond iemand tegen ons op om ons te vernietigen, maar in iedere generatie waren er die tegen ons opstonden om ons te verdelgen, maar G'd heeft ons steeds uit hun hand gered en Hij zal ons steeds redden.

Hij zet de beker neer en laat de Matzot weer zien.

Daarmee is de Seder geopend en de של פסח Hagada shel Pesach, de liturgische vertelling over de uittocht uit Egypte begonnen:

7. מגיד Magid - Het verhaal van de Uittocht

Verteller 1:

Weet, dat de zonen van Ya'aqov niet met hun vader naar Egypte trokken om zich daar blijvend te vestigen bij hun broeder Yosef, want in de Tora staat geschreven: "En Farao zeide tot zijn broeders: Wat is uw bedrijf? Daarop zeiden zij tot Farao: Uw knechten zijn schaapherders, wij evenals onze vadersen. Ook zeiden zij tot Farao: Wij zijn gekomen om als vreemdelingen in dit land te vertoeven, want er is geen weide meer voor de kudde, die uw knechten hebben, omdat de hongersnood zwaar is in het land K'na'an; nu dan, sta uw knechten toe in het land Goshen te wonen. Toen zeide Farao tot Yosef: Uw vader en uw broeders zijn tot u gekomen; het land Egypte ligt voor u open. Wijs uw vader en uw broeders in het beste deel van het land woonplaatsen aan, laten zij in het land Goshen wonen; indien gij weet, dat onder hen flinke mannen zijn, stel die dan tot opzichters over mijn kudde aan." (בראשית B'reshit [Genesis] 47:3-6).

Verteller 2:

“En Yosef stierf, benevens al zijn broeders en dat gehele geslacht. De Israëlieten nu waren vruchtbaar en breidden zich snel uit; zij vermenigvuldigden zich en werden uitermate talrijk, zodat het land met hen vervuld werd. Toen kwam er een nieuwe koning over Egypte, die Yosef niet gekend had. Deze nu zeide tot zijn volk: Zie, het volk der Israëlieten is groter en talrijker dan wij. Welnu, laten wij met beleid tegen hen optreden, opdat zij zich niet vermenigvuldigen en zich, als wij in oorlog komen, bij onze tegenstanders aansluiten, tegen ons strijden en uit het land wegtrekken. Daarom stelde men opzichers van herendiensten over hen aan om hen door de hun opgelegde dwangarbeid te onderdrukken: zij moesten voor Farao voorraadsteden bouwen, Pitom en Ra'amses. Maar hoe meer men hen onderdrukte, des te meer vermenigvuldigden zij zich en breidden zij zich uit, zodat men bevreesd werd voor de Israëlieten. Toen lieten de Egyptenaren de Israëlieten onder mishandeling werken; ja, zij maakten hun het leven bitter door harde slavenarbeid met leem en tichelstenen en door allerlei arbeid op het veld. Alle werk, waartoe zij hen onder mishandeling als slaven gebruikten.” (שמות Sh'mot [Exodus] 1:6-14).

Verteller 3:

“Toen gebod Farao aan zijn gehele volk: Werpt alle jongens die geboren worden, in de Nijl, maar alle meisjes moogt gij laten leven.” (שמות Sh'mot [Exodus] 1:22). “Te dien tijde werd Moshe geboren en hij was schoon voor G'd; drie maanden werd hij opgevoed in zijns vaders huis. En toen hij te vondeling was gelegd, nam de dochter van Farao hem aan en liet hem als haar eigen zoon opvoeden. En Moshe werd onderwezen in alle wijsheid der Egyptenaren en was machtig in zijn woorden en werken. (מִפְּלוֹת Mif'alot [Handelingen] 7:20-22). “In die tijd, toen Moshe groot geworden was, ging hij uit tot zijn broeders en lette op hun dwangarbeid; toen zag hij, hoe een Egyptenaar een Hebreëer, iemand van zijn broeders, sloeg. Hij keek naar alle kanten, en toen hij zag, dat er niemand was, sloeg hij de Egyptenaar dood en verborg hem in het zand. Toen Farao van deze zaak hoorde, trachtte hij Moshe te doden, maar Moshe vluchtte voor Farao en zocht verblijf in het land Mid'yan. In die lange tijd stierf de koning van Egypte; en de Israëlieten zuchtten nog steeds onder de slavernij en schreeuwden het uit, zodat hun hulpgeroep over de slavernij omhoog steeg tot G'd. En G'd hoorde hun klacht en G'd gedacht aan Zijn verbond met Avraham, Yitzchaq en Ya'aqov. Zo zag G'd de Israëlieten aan en G'd had bemoeienis met hen.” (שמות Sh'mot [Exodus] 2:11-12, 15 en 23-25).

Verteller 4:

“En toen er veertig jaren voorbijgegaan waren, verscheen hem in de woestijn van de berg Sinai een Engel in de vlam van een brandende braamstruik. En toen Moshe dit zag, verwonderde hij zich over het gezicht, en toen hij erheen ging om het te onderzoeken, kwam een stem van de Eeuwige tot hem: Ik ben de G'd uwer vaders, de G'd van Avraham en Yitzchaq en Ya'aqov. En bevend van schrik durfde Moshe het niet onderzoeken. En de Eeuwige zeide tot hem: Doe uw schoeisel van uw voeten, want de plaats, waar gij staat, is heilige grond. Ik heb de mishandeling van Mijn volk in Egypte zeer wel gezien en ik heb zijn zuchten gehoord en ben nedergedaald om hen te verlossen; en nu, kom hier, laat ik u naar Egypte zenden.” (מִפְּלוֹת Mif'alot [Handelingen] 7:30-34). “Nu dan, ga, Ik zend u tot Farao, om Mijn volk, de Israëlieten, uit Egypte te leiden. Maar Moshe zeide tot G'd: Wie ben ik, dat ik naar Farao zou gaan en de Israëlieten uit Egypte zou leiden? Toen zeide Hij: Ik ben immers met u! En dit zal u het teken zijn, dat ik u gezonden heb: wanneer gij het volk uit Egypte hebt geleid, zult gij G'd dienen op deze berg.” Ik weet echter, dat de koning van Egypte u niet zal toestaan te gaan, zelfs niet door een sterke hand. Maar ik zal mijn hand uitstrekken en de Egyptenaren slaan met alle wondertekenden, die ik in hun midden zal doen; daarna zal hij u laten gaan.” (שמות Sh'mot [Exodus] 3:10-12 en 19-20).

Verteller 5:

De Eeuwige, onze G'd, zond inderdaad plagen over Egypte: bloed, kikvorsen, muggen, steekvliegen, veepest, zweren, hagel, sprinkhanen en duisternis, maar bij iedere plaag verharde het hart van de Farao. Met de tiende, de meest verschrikkelijke plaag, zou de Almachtige uiteindelijk door het ondoordringbare hart van de wrede Farao breken, hetgeen reeds van tevoren werd aangekondigd: “En Moshe zeide: Zo zegt de Eeuwige: te middernacht ga ik door het midden van Egypte. Dan zal iedere eerstgeborene in het land Egypte sterven, van de eerstgeborene van Farao, die op zijn troon zou zitten, tot de eerstgeborene van de slavin achter de handmolen, ook alle eerstgeborenen van het vee. En er zal een luid gejammer zijn in het gehele land Egypte, zoals er nooit is geweest en zoals er nooit meer zal zijn. Maar tegen niemand van de Israëlieten zal een hond zijn tong durven roeren, tegen mens noch dier, opdat gij weet, dat de Eeuwige scheiding maakt tussen de Egyptenaren en de Israëlieten. En al uw dienaren hier zullen tot mij komen en zich voor mij nederbuigen en zeggen: Ga heen, gij en al het volk dat u volgt; daarna zal ik heengaan. Toen ging hij in brandende toorn van Farao heen.” (שמות Sh'mot [Exodus] 11:4-8).

Verteller 6:

“Spreekt tot de gehele vergadering van Israël als volgt: op de tiende van deze maand zal ieder voor zich een stuk kleinvee nemen, familiesgewijs, een stuk kleinvee per gezin. Maar indien een gezin te klein is voor een stuk kleinvee, dan zullen hij en de naaste buurman van zijn gezin er een nemen, naar het aantal

personen; gij zult bij het stuk kleinvee rekenen met ieders behoefte. Een gaaf, mannelijk, eenjarig stuk kleinvee moet gij nemen; gij kunt dit nemen van de schapen of van de geiten. En gij zult het bewaren tot de veertiende dag van deze maand; dan zal de gehele vergadering der gemeente van Israël het slachten in de avondschemering. Vervolgens zal men van het bloed nemen en dit strijken aan de beide deurposten en de bovendorpel, aan die huizen, waarin men het eet. Het vlees zullen zij dezelfde nacht eten; zij zullen het eten op het vuur gebraden, met ongezuurde broden, benevens bittere kruiden. Rauw of gaar gekookt in water zult gij het niet eten; slechts op het vuur gebraden met kop, schenkels en ingewanden. Gij zult daarvan niets overlaten tot de morgen; wat ervan overblijft tot de morgen, dat zult gij met vuur verbranden. En aldus zult gij het eten: uw lendenen omgord, uw schoenen aan uw voeten en uw staf in uw hand; overhaast zult gij het eten; het is een פסח Pesach voor de Eeuwige. Want Ik zal in deze nacht het land Egypte doortrekken en alle eerstgeborenen, zowel van mens als dier, in het land Egypte slaan en aan alle goden van Egypte zal Ik gericht oefenen, Ik, Adonai! En het bloed zal u dienen als een teken aan de huizen, waar gij zijt, en wanneer Ik het bloed zie, dan ga Ik u voorbij. Aldus zal er geen verdervende plaag onder u zijn, wanneer Ik het land Egypte sla. En deze dag zal u een gedenkdag zijn, gij zult hem vieren als een feest voor de Eeuwige; in uw geslachten zult gij hem als een altoosduurende inzetting vieren.” (שְׁמוֹת Sh'mot [Exodus] 12:3-14).

Verteller 7:

“Toen ontbood Moshe al de oudsten van Israël en zeide tot hen: Trekt heen, haalt kleinvee voor uw geslachten en slacht het פסח Pesach. Daarna zult gij een bundel hysop nemen en in het bloed in een schaal dopen, en van het bloed in die schaal strijken aan de bovendorpel en aan de beide deurposten; niemand van u zal de deur van zijn huis uitgaan tot de morgen. En de Eeuwige zal Egypte doortrekken om het te slaan; wanneer Hij dan het bloed aan de bovendorpel en aan de beide deurposten ziet, dan zal de Eeuwige die deur voorbijgaan en de verderver niet toelaten in uw huizen te komen om te slaan.” (שְׁמוֹת Sh'mot [Exodus] 12:21-23). “En te middernacht sloeg de Eeuwige iedere eerstgeborene in het land Egypte, van de eerstgeborene van Farao, die op zijn troon zou zitten, tot de eerstgeborene van de gevangene, die in de kerker was, benevens alle eerstgeborenen van het vee. En Farao stond des nachts op, hij en al zijn dienaren en alle Egyptenaren; en er was een luid gejammer in Egypte; want er was geen huis, waarin geen dode was. Toen ontbood hij des nachts Moshe en Aharon en zeide: Maakt u gereed, gaat weg uit het midden van mijn volk, zowel gij als de Israëlieten; gaat, dient de Eeuwige, zoals gij gezegd hebt. Neemt ook uw kleinvee en uw runderen mee, zoals gij gezegd hebt; maar gaat! En wilt ook mij zegenen. De Egyptenaren drongen eveneens sterk bij het volk aan, om het snel uit het land te laten gaan, want, zeiden zij, wij sterven allen. Toen nam het volk zijn deeg op, voordat het gezuurd was, met hun baktroggen in hun klederen gebonden op hun schouders. Voorts deden de Israëlieten naar het woord van Moshe en vroegen van de Egyptenaren zilveren en gouden voorwerpen en klederen. En de Eeuwige bewerkte, dat de Egyptenaren het volk gunstig gezind waren, zodat zij hun verzoek inwilligden. Zo beroofden zij de Egyptenaren. Daarna trokken de Israelieten op van Ra'amses naar Sukot, ongeveer zeshonderdduizend man te voet, ongerekend de kinderen. Ook trok een menigte van allerlei slag met hen mee; en kleinvee en runderen een zeer talrijke veestapel. En zij bakten van het deeg dat zij uit Egypte hadden meegenomen, ongezuurde koeken, want het was niet gezuurd, omdat zij uit Egypte waren verdreven en niet hadden kunnen wachten en ook geen teerkost voor zich hadden bereid. De tijd, dat de Israëlieten in Egypte gewoond hadden, was vierhonderd en dertig jaar. En na vierhonderd en dertig jaar, juist op de dag af, gingen al de legerscharen van Adonai uit het land Egypte.” (שְׁמוֹת Sh'mot [Exodus] 12:29-41).

Leider:

De Eeuwige heeft gezegd: “Het Pesach zult gij eten met Matza en Maror!” (שְׁמוֹת Sh'mot [Exodus] 12:8).

De leider van de Sederviering heft het schaaltje met het gebraden lamsbotje omhoog en zegt:

Waarom was het pesachlam voorgeschreven, dat onze voorouders aten in de tijd dat de tempel bestond? Omdat de Heilige, gezegend zij Hij, de huizen van onze voorouders heeft overgeslagen door het bloed van het lam, gelijk geschreven staat: “Het is een זֶבַח פֶּסַח Zevach-Pesach [pesachoffer] voor de Eeuwige, die in Egypte aan de huizen der Israëlieten voorbijging, toen Hij de Egyptenaren sloeg, maar onze huizen spaarde.” (שְׁמוֹת Sh'mot [Exodus] 12:26-27). Slechts dit gebraden lamsbotje herinnert ons aan het offerlam, want er wordt geen lam meer gegeten met Pesach omdat er geen tempel meer is en omdat Yeshua tijdens Pesach door Zijn offer op Golgotha het Pesachlam van het Nieuwe Verbond is geworden, want er staat geschreven: “Hij werd mishandeld, maar Hij liet zich verdrukken en deed Zijn mond niet open; als een lam dat ter slachting geleid wordt, en als een schaap dat stom is voor zijn scheerders, zo deed Hij Zijn mond niet open.” (יֵשׁוּעַ Yeshayahu [Jesaja] 53:7). “Want ook ons Pesachlam is geslacht: de Mashiach!” (1 Korintiërs 5:7). Ook Yochanan haMat'bil [Johannes de Doper] betuigde, dat Yeshua ons Pesachlam zou zijn, dat geslacht zou worden opdat de Engel des Doods ook aan ons huis voorbij zou gaan: “De volgende dag zag hij Yeshua tot zich komen en zeide: Zie, het Lam G'ds, dat de zonde der wereld wegneemt.” (יְיָחֲזִיק Yochanan [Johannes] 1:29).

Zingen: **שה האלוהים Se haElohim - Lam van G'd**

שה האלוהים	Se haElohim,	
הנושא חטאת העולם	hanose chatat haOlam!	
רחם נא עלינו	Rachem na aleinu,	)
אדון וגואל	Adon v'Go'el,	) 2x
בן אלוהים חננו	Ben Elohim, chanenu!	)
פזמון:	Pizmon:	
ישוע ישוע	Yeshua, Yeshua,	)
אנו משתחוים לפניך	anu mish'tachavim l'faneicha!	) 4x

*Ziet het Lam G'ds, dat de zonde der wereld wegneemt!
Ontferm U over ons, Verlosser en Heer, Zoon van G'd, wees ons genadig!
Yeshua, Yeshua, wij knielen in aanbidding voor u neer!*

De leider van de Sederviering heft de Matzot omhoog en zegt:

Waarom is de מצה Matza [ongezuurd brood] voorgeschreven, die wij vanaf vanavond gedurende 7 dagen eten? Omdat het deeg van onze voorouders geen tijd had om te rijzen toen reeds G'd hun verscheen en hun de verlossing bracht. Zo mogen ook wij de zuurdesem in ons leven, die het symbool is van de zonde, niet de tijd gunnen om te rijzen, want de verschijning van de Mashiach is nabij om ons in een oogwenk weg te halen en wij moeten er klaar voor zijn voor een overhaast vertrek uit ons eigen Egypte evenals onze voorouders. Zo is ook het ongezuurde brood een symbool voor het reine lichaam van Yeshua, dat geen zuurdesem, dus geen zonde kende, want Hij heeft zelf gezegd: *"Ik ben het brood dat van de hemel is gekomen"* (Yochanan יוחנן [Johannes] 6:41).

De leider van de Sederviering heft de Maror omhoog en zegt:

Waarom is de מרור Maror [bittere groente] voorgeschreven, die wij vanavond eten? Om ons eraan te herinneren hoe bitter het leven was van onze voorouders in Egypte, zoals er in de Tora geschreven staat: *"Toen lieten de Egyptenaren de Israëlieten onder mishandeling werken; ja, zij maakten hun het leven bitter door harde slavenarbeid met leem en tichelstenen en door allerlei arbeid op het veld. Alle werk, waartoe zij hen onder mishandeling als slaven gebruikten."* (שמות Sh'mot [Exodus] 1:14). Moge de scherpe smaak van de mierikswortel en de bittere smaak van de sla bij ons tranen opwekken van medelijden voor het bittere leed van onze voorouders in Egypte en door alle eeuwen heen.

8. תפילת הודיה - T'filat Hodaya - De dankzegging

Na de uitleg neemt de leider de beker in de hand, bedekt de Matzot en spreekt het dankgebed uit:

In elk geslacht is iedereen verplicht zich zo te beschouwen alsof hij zelf uit Egypte is getrokken, en inderdaad, door het offer van Uw Zoon Yeshua zijn ook wij bevrijd van de slavernij der zonde. Daarom willen wij U, die voor onze voorouders en voor ons al deze wonderen verrichtte, danken en verheffen: U hebt ons van slavernij tot vrijheid gebracht, van ellende tot vreugde, van rouw tot feest, van duisternis tot licht, van onderworpenheid tot bevrijding. Daarvoor willen wij U danken, loven en prijzen en wij bidden U om ook op onze verdere tocht door de woestijn van ons leven onze Leidsman en onze Beschermers te zijn. Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die ons en onze voorouders uit de slavernij heeft verlost en ons deze avond hebt doen beleven, waarop wij ongezuurde broden en bittere kruiden eten, amen!

9. כוס המכות Kos haMakot - De beker der plagen (tweede beker)

Na de dankzegging drinkt men, op de linkerzijde leunend, de tweede beker, die ook wel de 'beker der dankzegging' genoemd wordt. Ook Yeshua nam de beker der dankzegging, volgens de gewoonte, zei dank voor de verlossing van Israël uit Egypte en de bewaring van hun eerstgeborenen. In Lucas 22:17-18 lezen wij: *"En Hij nam een beker op, sprak de dankzegging uit en zeide: Neemt deze en laat hem bij u rondgaan. Want Ik zeg u, Ik zal van nu aan voorzeker niet van de vrucht van de wijnstok drinken, voordat het Koninkrijk G'ds gekomen is."* Ook in מתתיהו

Matit'yahu [Matthéüs] 26:29 vinden wij deze belofte van Yeshua: "Doch Ik zeg u, Ik zal van nu aan voorzeker niet meer van deze vrucht van de wijnstok drinken, tot op die dag, dat Ik haar met u nieuw zal drinken in het Koninkrijk Mijns Vaders." Hij doelt hiermee op de vierde beker, de beker der Lofprijzing, in het Hebreeuws כוס הלל Kos Halel genaamd. Yeshua kijkt door het lijden heen naar de toekomst. Het feest zal voor Hem ook pas aanbreken als wij bij Hem zijn! Hij wacht op ons. Bij een beker nieuwe wijn zullen we elkaar weerzien! Volgens de Talmud zien ook de rabbijnen de komst van de Mashiach in de toekomst weggelegd in die vierde beker. Toch laten wij nu samen eerst de **tweede beker**, כוס המכות Kos haMakot [de beker der plagen], heffen en de Naam van de Eeuwige zegenen:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן אמין:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, bore p'ri haGafen, amen!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal,

Gij die de vrucht van de wijnstok hebt geschapen, amen!

10. רח צה Rach'tza - Het wassen van de handen

Nu worden door traditionele Joden eerst de handen op rituele wijze gewassen. Deze handeling hoeven wij echter niet uit te voeren omdat Yeshua benadrukt, dat dit een **menselijke** traditie is, die door de rabbijnen is ingesteld (מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 15:1-9 en Marcus 7:1-13). Door het aanhalen van ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 29:13 wil Yeshua ons duidelijk maken, dat wij moeten leren te onderscheiden tussen het onderhouden van de Tora die G'd ons heeft opgedragen en rabbinale gebruiken zoals o.a. het ritueel wassen van de handen. Bovendien heeft Yeshua juist op Zijn laatste Sederavond, toen Hij de voeten van Zijn Talmidim [discipelen] ging wassen, nadrukkelijk gezegd dat o.a. het wassen van de handen overbodig is als men van te voren al in bad geweest is (יוחנן Yochanan [Johannes] 13:10).

11. מוציא מצה Motzi Matza - Het breken van het brood

Hij die de leiding van de Seder heeft neemt de bovenste Matza uit de schotel en zegt:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, haMotzi lechem min haAretz!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal,

die het brood uit de aarde laat voortkomen!

Dan neemt hij de overgebleven helft van de middelste Matza uit de schotel en zegt:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
בדמו של ישוע וצונו על אכילת מצה:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, asher qid'shanu b'damo shel Yeshua, v'tzivanu al achilat Matza.

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die ons heeft geheiligd door het bloed van Yeshua en die ons heeft opgedragen om ongezuurd brood te eten.

Hij breekt nu een flink stuk van de bovenste en middelste Matza af en eet deze samen, op de linkerzijde leunend en deelt eveneens stukjes Matza uit aan allen, die aan de Seder deelnemen.

12. מרור וחרוסת Maror v'Charoset - Bittere kruiden en Charoset

Men neemt nu Maror, bittere sla, doopt deze even in de Charoset en zegt alvorens het (niet leunend) te eten:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
בדמו של ישוע וצונו על אכילת מרור:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, asher qid'shanu b'damo shel Yeshua, v'tzivanu al achilat Maror.

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die ons heeft geheiligd door het bloed van Yeshua en die ons heeft opgedragen om bittere kruiden te eten.

Als מרור Maror dient de bittere sla evenals de mierikswortel ter vervanging van de bittere kruiden. De חרוסת Charoset is een mengsel van appelmoes, gemalen amandelen en noten, kaneel en rode wijn, dat moet herinneren aan de bouwstenen, die de slaven moesten maken in Egypte, want wat de kleur betreft doet het denken aan klei.

13. כורך Korech - De Hilel Sandwich

De derde Matza wordt gebroken en de stukjes daarvan uitgedeeld. Men neemt nu twee stukken van de derde Matza, legt er Maror (gerasperde mierikswortel) tussen en zegt alvorens het te eten:

Ter herinnering aan het heiligdom om zoals Hilel deed het gebod te vervullen:
"Met Matza en Maror zal men het eten" (במדבר Bamidbar [Numeri] 9:11).

14. שלחן-עורך Shul'chan-Orech - De Pesachmaaltijd

Nu wordt de Pesachmaaltijd opgediend, een echt uitgebreid feestmaal, en onder het eten kunnen er speciale Pesachliederen worden gezongen en ook in de tafelgesprekken staan de gebeurtenissen rondom Pesach centraal. Ook Yeshua en Zijn discipelen hadden destijds uiteraard als hoofdonderwerp van hun gesprekken tijdens de Sedermaaltijd de bevrijding van Israël uit Egypte, maar het grote Pesachlam stond nu op het punt om geofferd te worden, en de gesprekken hierover namen de plaats in van alle anderen! Zie hiervoor מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 26:21-25, Marcus 14:18-21, Lucas 22:24-38 en יוחנן Yochanan [Johannes] 13:21 t/m 17:26.

15. ברך Barech - Dankgebed na de maaltijd

Nu wordt de derde beker wijn ingeschonken en het dankgebed over de maaltijd uitgesproken:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הזן את-העולם כולו בטובו
בחן בחסד וברחמים: הוא נותן לחם לכל-בשר כי לעולם
חסדו: ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו
מזון לעולם ועד בעבור שמו הגדול כי הוא זן ומפרנס לכל
ומטיב לכל ומכין מזון לכל-בריותיו אשר ברא:
ברוך אתה יי הזן את-הכל:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu Melech haOlam,
hazan et-haOlam kulo, b'tuvo b'chen b'chesed uv'rach'amim.

Hu noten lechem l'chol-basar, ki l'olam chas'do.

Uv'tuvo haGadol tamid lo chasar-lanu, v'al yech'sar-lanu

mazon l'olam va'ed, ba'avur sh'mo haGadol, ki Hu zan um'far'nes lakol,
umetiv lakol, umechin mazon l'chol-b'riyotav asher bara.

Baruch Ata Adonai, hazan et-haKol!

Gezegend zijt gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die de hele wereld door Uw goedheid, welwillendheid en ontfermende liefde van voedsel voorziet.

U geeft aan ieder wezen voedsel, want onbepert is Uw liefde!

Door Uw grote goedheid hebben wij nooit gebrek geleden; moge er voor ons nooit en te nimmer gebrek aan voedsel zijn, omwille van Uw grote Naam!

Gij zijt het immers die allen voedsel en levensonderhoud verschaft, die allen goed doet en voor al Uw schepselen die U geschapen hebt, de voeding verzorgt!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die allen van voedsel voorziet!

Wij danken U, Eeuwige, onze G'd, omdat U onze voorouders een mooi, goed en uitgestrekt land als erfdeel hebt geschonken en omdat U, Eeuwige, onze G'd, ons uit Egypte hebt gevoerd en ons uit de slavernij hebt verlost, en voor Uw Verbond, dat U

hebt gesloten met onze voorouders. Wij danken U, dat U ons hebt geheiligd door het bloed van Yeshua, waarmee U het Nieuwe Verbond hebt bezegeld, en voor Uw Tora, die U ons hebt geleerd en voor Uw geboden, die U ons hebt doen kennen. Wij danken U voor het leven, dat U ons met liefde hebt geschonken en voor het genot van het voedsel, waarmee U ons steeds voedt en onderhoudt, elke dag opnieuw. Voor dit alles danken wij U, Eeuwige, onze G'd, en wij willen U daarvoor loven en prijzen! En naar Uw toezegging van liefdevolle hulp, spaar ons, schenk ons Uw gunst en Uw liefde en help ons, want op U zijn onze ogen gericht, want een liefderijke en barmhartige G'd bent U.

16. אפיקומן Afikoman - De verborgen Manna (het lichaam van Yeshua)

De maaltijd wordt besloten met het zoeken van de halve Matza, die bij het begin van de Seder is opgeborgen, de אפיקומן Afikoman. Als het door de kinderen is gevonden, wordt het bij het hoofd van de tafel gebracht. Dit verborgen Manna, zoals het ook genoemd wordt, is sinds de verwoesting van de tempel symbolisch vlees van het Pesachlam, hetgeen rechtstreeks wijst naar Yeshua, want Hij is immers het Brood des Levens, en tevens het Lam van G'd, dat geslacht is ter vergeving van onze zonden!

17. סעודת האדון - S'udat haAdon (De Maaltijd des Heren)

Wij gaan ons voorbereiden op de S'udat haAdon, de Maaltijd des Heren. Het is geen traditie maar een Mitz'va, een G'ddelijke opdracht. Maar wij moeten er wel goed van doordrongen zijn waar wij mee bezig zijn en laten wij allen ons daarom eerst de waarschuwendende woorden van Sha'ul [Paulus] ter harte nemen: *"Mijn geliefden, ontvlucht de afgoderij! Ik spreek immers tot verstandige mensen; beoordeelt dan zelf, wat ik zeg. Is niet de beker der dankzegging, waarover wij de dankzegging uitspreken, een gemeenschap met het bloed van de Mashiach? Is niet het brood, dat wij breken, een gemeenschap met het lichaam van de Mashiach? Omdat het één brood is, zijn wij, hoe velen ook, één lichaam; wij hebben immers allen deel aan het éne brood. - Want zelf heb ik bij overlevering van de Eeuwige ontvangen, wat ik u weder overgegeven heb, dat Yeshua Adoneinu in de nacht, waarin Hij werd overgeleverd, een brood nam, de dankzegging uitsprak, het brak en zeide: Dit is Mijn lichaam voor u, doet dit tot Mijn gedachtenis. Evenzo ook de beker, nadat de maaltijd afgelopen was, en Hij zeide: Deze beker is het Nieuwe Verbond in Mijn bloed, doet dit, zo dikwijls gij die drinkt, tot mijn gedachtenis. Want zo dikwijls gij dit brood eet en de beker drinkt, verkondigt gij de dood des Heren, totdat Hij komt. **Wie dus op onwaardige wijze het brood eet of de beker des Heren drinkt, zal zich bezondigen aan het lichaam en bloed des Heren!** Maar ieder beproeve zichzelf en ete dan van het brood en drinke uit de beker. **Want wie eet en drinkt, eet en drinkt tot zijn eigen oordeel, als hij het lichaam niet onderscheidt.**" (1 Korinthiërs 10:14-17 en 11:23-29). Laten wij nu gaan staan en in stilte met Adonai in orde maken wat verkeerd is en wat ons zou kunnen belemmeren om aan de Maaltijd des Heren deel te nemen.*

Iedereen gaat nu staan. De leider van de Sederviering breekt de halve Matza in stukjes op een schaal en laat deze rondgaan. Daarna heft hij een stukje van de Matza op en zegt:

Yeshua Adoneinu nam in de nacht waarin Hij werd overgeleverd een Matza, sprak de B'racha uit, brak het en gaf het hen, zeggende: "Neemt, eet, dit is Mijn lichaam, dat voor u gegeven wordt; doet dit tot Mijn gedachtenis!"

(Mt. 26:26, Mc 14:22, Lc 22:19 en 1 Kor. 11:23-24)

Daarna zeggen allen de B'racha:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
המוציא לחם מן הארץ :

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam,
haMotzi lechem min haAretz!

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal,
die het brood uit de aarde laat voortkomen!*

Hij die de leiding van de Seder heeft voegt eraan toe::

*Eet, dit is het lichaam van Yeshua Adoneinu, het Lam van G'd,
voor ons in de dood gegeven!*

Na het eten van het ongezuurde brood zingen allen:

זה גופי הניתן בעדכם זאת עשו לזכרוני:
זה גופי זה גופי זאת עשו לזכרוני:

Ze Gufi hanitan be'ad'chem; zot asu leZichroni.

Ze Gufi, ze Gufi; zot asu leZichroni.

Dit is Mijn lichaam, dat voor u gegeven wordt; doet dit tot Mijn gedachtenis.

18. הגאולה כוס האוללה Kos haGe'ula - De beker der verlossing (derde beker)

Na de maaltijd drinken traditionele Joden ook de **derde beker** leunend, want oorspronkelijk was hij alleen voor de kinderen van Israël de beker der Verlossing. Voor hen is de rode wijn is namelijk slechts een herinnering aan het bloed van het pesachlam, dat gestreken moest worden aan de deurposten, opdat de engel des doods in Egypte aan de huizen van de Israëlieten zou voorbijgaan. Maar voor ons zit het met deze beker nu anders. Wij drinken deze beker staande, want voor ons is de wijn uit deze beker nu het teken van het bloed dat Yeshua, het Lam van G'd, moest vergieten om volgens het voorschrift uit ויקרא Vayiq'ra [Leviticus] 17:11 een waardig offer te zijn gelijk geschreven staat: *"Want de ziel van het vlees is in het bloed en Ik heb het u op het altaar gegeven om verzoening over uw zielen te doen, want het bloed bewerkt verzoening door middel van de ziel."*

De leider van de Sederviering laat kleine bekertjes met wijn aan de tafelenoten uitdelen.
Daarna heft hij de grote Qidush-beker op en zegt:

Evenzo nam Yeshua de beker na de maaltijd, sprak de B'racha uit, gaf hen die en zeide: "Drinkt allen daaruit. Want deze beker is het Nieuwe Verbond in Mijn bloed, dat voor u en voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden. Doet dit, zo dikwijls gij die drinkt, tot Mijn gedachtenis!"

(Mt. 26:27-28, Mc 14:23-24, Lc 22:20 en 1 Kor. 11:25-26)

Daarna zeggen allen de B'racha:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
בורא פרי הגפן אמן:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam,
bore p'ri haGafen, amen!

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal,
Gij die de vrucht van de wijnstok hebt geschapen, amen!*

Hij die de leiding van de Seder heeft voegt eraan toe::

*Drinkt, dit is het bloed van Yeshua Adoneinu, het Lam van G'd,
voor ons aan het kruis vergoten!*

Na het drinken van de wijn zingen allen:

הכוס הזאת היא הברית החדשה בדמי הנשפך בעדכם:
זה דמי זה דמי זאת עשו לזכרוני:

Hakos hazot hi haB'rit haChadasha, beDami hanish'pach be'ad'chem.

Ze Dami, ze Dami; zot asu leZichroni.

*Deze beker is het Nieuwe Verbond in Mijn bloed, die voor u uitgegoten wordt;
doet dit tot Mijn gedachtenis.*

19. Halel - De lofzang

Na het drinken van de derde beker kan de nader beginnen. De deur wordt door traditionele Joden wijd geopend voor de profeet Eliyahu. Het is Leil-Shimurim, de Nacht der G'ddelijke Bescherming. Messiasbelijdende Joden doen dit doorgaans niet omdat zij de komst van Yeshua eerder verwachten dan die van Eliyahu. Nu schenkt men in traditionele Joodse gezinnen de **vierde beker** in, de beker der Lofprijzing - in het Hebreeuws כוס הלל Kos Halel genaamd - en tevens de vijfde beker voor Eliyahu haNavi, waarbij vervolgens de lofzang, het grote הלל Halel helemaal ten einde gezongen wordt: de Psalmen 115-118 en 136. Wij zingen nu vers 26 van psalm 118:

ברוך הבא בשם יהוה הללויה:
ברוך הבא בשם יהוה הללויה:
ברוך הבא בשם יהוה: ברוך הבא בשם יהוה:
הללויה הללויה:

Baruch haba b'Shem Adonai! Haleluya!
Baruch haba b'Shem Adonai! Haleluya!
Baruch haba b'Shem Adonai! Baruch haba b'Shem Adonai!
Haleluya! Haleluya!

*Gezegend is Hij die komt in de naam van Adonai!
Gezegend is Hij die komt in de naam van Adonai!
Gezegend is Hij die komt in de naam van Adonai!
Gezegend is Hij die komt in de naam van Adonai!
Halleluja! Halleluja!*

20. Nirtza - Toekomstverwachting

Traditionele Joden drinken nu, leunend op de linkerarm, de vierde beker leeg! Wij doen dat echter niet. Uit מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 26:30 en Marcus 14:26 blijkt namelijk, dat ook Yeshua en de Zijnen dit niet meer deden: *“En na de Halel [lofzang] gezongen te hebben, vertrokken zij naar de Olijfberg.”* Yeshua heeft immers reeds bij de tweede beker gezegd, dat Hij niet meer van deze vrucht van de wijnstok zou drinken tot op de dag dat Hij haar nieuw zal drinken met Zijn bruid, de gemeente, in het Koninkrijk van Zijn Vader. Zo zullen ook wij deze vierde beker voorlopig laten staan en vol verwachting uitzien naar de dag waarop wij hem mogen drinken op de Bruiloft des Lams (חזיון Chizayon [Openbaring] 19:6-10). Zo zien wij dat de Sederviering niet alleen een terugzien is naar Israëls wonderlijke bevrijding uit de slavernij, maar dat naast de historische betekenis er ook een profetische verwachting in schuilt. Het Joodse volk ziet elk jaar met Pesach uit naar de komst van de Mashiach en ieder jaar weer is het sinds eeuwen een teleurstelling geweest, dat Hij nog uitbleef! Wij weten dat Hij reeds gekomen is in vernedering, en wij zien bij ieder Avondmaal terug naar Golgotha, waar Hij als Paaslam stierf voor de zonden van Israël en voor de zonden van de hele wereld. Maar wij hebben óók de zekerheid, dat Hij spoedig zal wederkeren in heerlijkheid! In de Joodse traditie wordt verwacht, dat de (weder)-komst van de Mashiach [Messias] een nieuwe exodus en nu definitieve verlossing zal brengen. Eliyahu zal er de voorbode van zijn. En die verlossing zal in de Messiaanse tijd gevierd worden met een maaltijd, die steeds afgeschilderd wordt in woorden en beelden, ontleend aan de Sedermaaltijd. In dat licht gezien wordt het ook duidelijk, waarom Moshe, de leider van de eerste exodus en Eliyahu, de voorbode van de Messiaanse exodus op de berg der verheerlijking met Yeshua spraken over Zijn exodus, die Hij in Jeruzalem ging volbrengen! Nu wordt het ons ook duidelijk, waarom Sha'ul over de verlossing door kruis en opstanding vaak sprak in termen van de Joodse Sederviering en waarom Yeshua het Heilig Avondmaal ofwel סעודת האדון S'udat haAdon [de Maaltijd des Heren], instelde toen Hij voor het laatst de Sedermaaltijd vierde als teken van de Messiaanse Verlossing, waarover juist de Joodse traditie zo hoopvol spreekt: *“Want zo dikwijls gij dit brood eet en de beker drinkt, verkondigt gij de dood des Heren, totdat Hij komt!”* (1 Korinthiërs 11:26).

לשנה הבאה בירושלים
L'shana haba'a birushalayim!
Tot het volgend jaar in Jeruzalem!